

MOTERŲ BALSAS

Pirmasis Lietuvių Darbininkų
MĖNESINIS ŽURNALAS

Lietuvių Moterų Progresyvio
SUSIVIENIJIMO ORGANAS

"Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879"

Metai 1.

1917 m. Rugsėjis - September mėn

No 9 (21)

DAUGIAU RUPINKIMĖS

Peržvelgus šių metų mūsų Susivienijimo nuveiktus darbus mažai ką naujo tematome. Ypačingai dabartiniu momentu, kuomet visas pasaulis paskendęs kraujuose ir ašarose, kuomet mūsų moters su mažais kūdikiais kenčia didžiausį skurdą ir vargą, pas mus turėtų eiti kuodžiausia agitacija, kuosmarkiausia kova už žmogaus teises, betgi to nėra, pas mūsų moteris mažai tesimato tos neatlaidžios kovos už savo buvį, už darbininkų klesos reikalus. Mūsų tulos buvusios vadovės net visai pasiluiosavo nuo tų pareigų, neatkreipdamos į tai kokią skriaudą jos daro Susivienijimui ir abelnam moterų judėjimui. Vieton organizuoti ir traukti tas nesusipratusias minias į kovą ir padaryti iš jų nenuolaidžias kovotojas, mūsų buvusios vadovės ramiai šiame momente ilsisi.

Draugės, jeigu buvo kada sunku organizuoti nesusipratusios minios, tai dabar tas yra galima, nes tos minios aiškiai mato, kur jas vedė ligišiol jų buvusieji vadai. Šiandien kaip tautininkai, taip ir kunigėliai šventai garbina šią karę, kuri visu sunkumu guli ant darbininkų pečių. Kaip vieni, taip ir kiti ragina prie paklusnumo ir liepia pasiaukoti dėl "tėvynės" meilės. Ir toms minioms, kurios ligišiol buvo suklaidintos ir šalinosi nuo mūsų, šiandien kitokio išėjimo nėra, kaip tik eiti su mumis, nes mes esame užsibriežę eiti tiesiu keliu ir atvirai skelbiame savo tikslą ir uždavinius be jokių kieno-nors pataikavimų. Šiandien jau darbininkai ir darbininkės pradeda suprasti ku-

riuje pusėje teisybė ir kas jų užtarėjas, o kas priešas ir suvedziotojas. Jeigu pas mus seniau tvėrėsi ir sparciai augo kuopos, tai dabar tas darbas turi eiti da sparciau.

Pradžioje spalio mėnesio rengia Susivienijimo kuopos agitacijos savaitę. Nors dėl tos savaitės ir tulos mūsų vadovės visiškai atsiskė darbuotis su prakalbotomis, bet atėjus tai savaitei, mūsų didžiausias uždavinys turės būti, — paskleist kuodaugiausia agitacijos, išplatint literatūros ir tvirti naujas kuopas kur dar nesiranda. Darbo turime daug. Nors gabesniųjų draugų tarpe mus ir neperdaugiausia, bet pradėtą darbą visu spartumu varykime pirmyn be atidėliojimo. Pasistengkime draugės, kad laike agitacijos savaitės, kuri prasidės su spalio trylikta ir baigsis dvidešimts pirma, kad per tą laiką kiekviena pagal išgalę prisidėtume su darbu. Tą savaitę ir "Moterų Balsas" išeis padidintas, bus galima jį praplatint da daugiau, tik reikia daugiau spėkų ir energijos, o mūsų darbas eis visu spartumu pirmyn. Tame numeryje mes pasistengsime duoti peržvalgą, kiek "Moterų Balsas" per metus gyvavimo atnešė mūsų moterims naudos. Butų gerai, kad kuopos bei agentai pasistengtų pranešti per tą numerį kokią įtekme "Moterų Balsas" padarė per tuos metus tarpe moterų jų apylinkėse. Stengkimės draugės visos, pagal išgalę, pagražinti tą numerį ir praplatinti kuodaugiausia, gaunant naujų skaitytojų.

K. Petrikienė.

VISUR MOTERŲ REIKULAUJA

K. PETRIKIENĖ.

Kaip tik paimi laikraštį į rankas, tuojaus puola į akis paskelbimai, kad reikalingos moterės. Apart to, rašoma įvairūs straipsniai ir nuordoma, kokią rolę dabartiniame momente lošia moters. Mat, jau ketvirtai metai tęsiasi ta baisioji skerdynė ir Europoj moters priverstos užimti vyrų vietas, dirbti tokius darbus, apie kuriuos jos pirma karės nei nesvajoję. Jeigu pirmiau būtų kas pasakęs, kad moters turės užimti visur vyrų vietas, tuomet tą būtų bepročiu pavadinę, bet dabar jau niekas nesistebi, nes visi mato, kad moters ne vien tik prie pečiaus tinka, bet ir prie visų kitų darbų.

Šiandien Europoj nėra tokio darbo, kurio moters negalėtų atlikti. Jos dirba laukų darbus, dirbtuvėse, fabrikuose ir įvairiose įstaigose. Ir tie, kurie pirmiau tyčiojosi iš moterų, kurie tvirtino, kad jų vieta tik prie pečiaus, dabar jau to nesako; dabar tie ponai kitaip gieda: jie stengiasi moterims įkalti į galvą, kad jos, užimdamos vyrų vietas, atlieka prakilnų patriotišką darbą: vyrai ant karės lauko kariauja už "tėvynę", o jos dirba jų darbus ir sykiu prisideda prie tos kovos. Ir jeigu pasitaiko, kad moters atsisako nuo tokios "patriotiškos" malonės, tuomet valdžia versta verčia dirbti.

Suvienytose Valstijose irgi matome panašius apsiereiškimus. Kaip tik vyrus pradėjo šaukti į kariuomenę, tuojaus įvairiose dirbtuvėse ir kitokiose įstaigose vyrus pradėjo atleisti nuo darbo, o į jų vietą priimti moteris.

Suprantama, tamsesnės, mažiau susipratusios moters tame mato laimę, jos džiaugiasi, kad gautna progą užimti vyrų vietas. Bet daugiau susipratę moters, ypatingai darbininkės, nesidžiaugia, jos stoja į atvirą kovą ir kovoja prieš karę, kovoja prieš kapitalistišką surėdymą, kuris privedė prie to, kad moteris privalo užimti vyrų vietas.

Randasi ir tokių moterų bei jų organizacijų, kurios kovoja prieš priverstiną kareiviavimą, reikalauja atšaukti įstatymą priverstino ėmimo į kariuomenę, reikalauja kuogreičiausios taikos. Žodžiu, visos pasaulio sunkenybės pradeda gulti ant moterų pečių. Visas pasaulis suardytas ir moterims prisieina jį atbudavoti. Todėl reikia tikėtis, kad atbudavojant pasaulį, moters mokės viską atskančia sutvarkyti ir po to turės lygias su vyrais teises. O kada jos tą atsieks, tuomet mokės išauklėti busimą gentkartę, kuri nesiskers tarpe savęs, kaip kad dabar skerdžiasi.

MUSŲ DIENŲ ŠEIMYNA

V. KAPSUKAS.

DARBININKŲ ŠEIMYNA.

Darbininkų eilėse veda ne del pinigų: jų nėra iš kur paimti. Bet ir čia tankiai be meilės veda. Veda, nes jau nusibosta vienam gyvent. Teka, nes nori savarankesnės but, savo lizdą turėt, savo lyties reikalavimus patenkint. Bet dargi ten, kur buvo meilės, ji greitai nyksta. Ir darbininko šeimyna šiandien vis labiau ir labiau įra. Svarbiausia to priežastis—dabartinė visuomenės tvarka. Pirmiausia, ir darbininko šeimyna prispirta yra rupintis, kad vaikų perdaug nebutų. Ypatingai skaudžiai tas klausimas kyla sumažėjus darbui arba visiškam nedarbui atėjus, dideliu brangumui pakilus. Ir nėkuomet miesto darbininkas nėra tikras, kas jo rytoj laukia: visuomet jis gali darbo ar sveikatos nustot. Koks tuomet jo šeimos likimas? Liudnas, labai liudnas. Retam, tu-

rinčiam didesnę šeimyną, darbininkui pasiseka tiek susikraut, kad ilgesniam laikui užtektų. Paprastai jis vos tik galus su galais suduria. Ir dabar prasideda didžiausias vargas, reikalingiausių dalykų stoka. Tai ardo nervus. Prasideda ir gana gerai išspradžių sutikusioj šeimynoj kits kitam prikaišiojimai, barnis, koliojimai. Vyras iš to nerimasčio pradeda da labiau gert; kartais tuo keliu nueina ir moteriškė—ir jau nebēr ten šeimos gyvenimo, o vieni purvai.

Arba mažas vyro uždarbis, vargas spiria ir moteriškę eit į fabriką ar dirbtuvę darbo iėškot. Mes žinomę, kad dabar vis daugiau ir daugiau atsiranda darbininkių. Jų skaičius daug sparčiau auga, negu vyrų darbininkų skaičius. Eina ne tik jaunos mergaitės, o ir ištekėjusios moters, motinos. Mažuosius vaikus palieka namie didesniems

priziūrēt arba pas kokią svetimą moterį palieka. Kokia ta priežiūra, mes gerai žinome. Pareina arba nė nepareina motina pietų, antgreitųjų pavalgo ir vėl bėga. Vakare pailsus grįžta namon. Ten viskas apleista, apskretę. Oras tvankus: būtų randos vis kyla ir kyla—negalima didesnio gyvenimo paimti. Nejaulku darosi. Tai ne kartą varo vyrą į karčiamą. Ten jis bent šiokios-tokios pramogos randa. Geria ir kartais išleidžia daugiau, negu gali. Kitas da lošia... O pati namie plukasi. Turi vaikus paguldyt, apsiut, apmegst, vyro laukt, kada jis pareis. Taip dirba ir laukia iki vėlų išnaktų, o paskui da visokių priekaištų girdi, kartais ir kumščių gauna. Anksti išryto vėl keltis, skubink į darbą... Ir taip per dienų dienas, be jokios atvangos. Koks čia begali būti šeimynos gyvenimas? Kitokios kalbos tarp vyro ir pačios nebelineka, kaip tik barnjės, koliojimai, kits kito niekinimai ir paskui lyties reikalavimų atlikimas. Tokia ta šių dienų "šventoji šeimyna"! Ir kaip tik šlykščiausia tai apsireiškia tamsiausiose šeimynose, tankiai gerų parapijonų šeimynose, kurie be fabriko, kasyklos ar dirbtuvės, karčiamos ir bažnyčios daugiau nieko nežino.

Vaikai tankiausia gatvėj auga. Žvėriukai užauga, o ne žmonės. Nėra ir negali būti pas juos prisirišimo prie tėvų. Jie vargu bepriglaus juos, senatvės susilaukus.

Iš mažų dienų tie vaikai taip-pat turi eit uždarbiaut: sodžiuoj—pas ukininką ganyt, mieste—į fabriką, dirbtuvę ar sankrovą dirbt. Kuomet da jiems reikėtų mokintis, bėgioti, tyru oru kvėpuot, kunu ir dvasia stiprēt, tėvų meile džiaugtis, juos stumia į tvankias dirbtuves, verčia per išstis dienas dirbt del menko skatiko, iš mažų dienų sunkia jų syvus, nuodija jų silpną kunelį, purvina jų sielą.

Veidmainiai! Pasiziūrėkit į tą viską ir tada, uždėję ranką ant krutinės, pasakykit, kas gi ardo dabartinę šeimyną. Ją ardo pirmųjų-pirmiausia dabartinis visuomenės surėdymas, ardo išsigalėjusis kapitalas, kuriam jūs tarnaujate. Jis tai nuodija šeimynos gyvenimą, ir jokie jūsų šauksmai, jokie pamokslai tam nepagelbės. Atgaivinti šeimyną galima tiktai prašalinus visą dabartinę tvarką, bet jūs to joku budu nenorite daryti.

PROSTITUCIJA.

Tai taip-pat neišvengiamas dabartinės visuomenės tvarkos vaisius. Ji taip-pat dabar yra reikalinga, kip policija, bažnyčia, kariuomenė. Ji,

kaip augščiau buvo sakyta, dargi dabartinėj šeimynoj žydi. Jei ten nė šešelio meilės nebelineko, jei reikia žiūrēt, kad joku budu daugiau vaikų nebebutų, tai ar nestumia tai į prostitucijos glėbį? Ar daug rasi šiandien vyrų, kurie būtų tuo nenusidėdję? Delto senovės Graikijoj prostitucijos namai buvo dargi valdžios pinigais laikomi. Kaip krikščionys į tai žiūrėjo, jau mes matėme. Pakaks priminus šv. Augustino žodžius: "Jei išnaukšis prostitutės, tai geidulių spėka viską sugriaus". Dabar krikščionių valstybės atvirai pripažįsta prostituciją. Policija kontroliuoja prostitutės ir tuo budu tarytum šventina jų amatą. Tuo tarpu ta kontrolė anaipol neapsaugoja žmonių nuo užkrečiamų ligų: tankiai negalima jų iškarto pažint; nuo vieno daktaro peržiūrėjimo iki kito jos dešimtis kartų gali užsikrēt ir kitus užkrēsti. Policijos kontrolė tik da giliau nugramzdina pakliuvusią į jos rankas prostitutę, da labiau mindžioja jos asmenį, ir ji jau vargu bepakils. Įdomus dalykas, kad ir čionai moteriškė daug labiau turi kentėti, negu vyras: paleistuvaujančio vyro nieks nekontroliuoja, ir jam liuosai leidžiama tos nelaimingosios užkrēsti.

Baisios lyties ligų pasekmės. Jaunų vyrų ir moterų stabas, nugarkaulio smagenų tuberkuliozas, galvos smagenų minkštėjimas, įvairios nervų ligos, akių ligos, kaulų kirmėlė, žarnų užsidegimas, nevaisingumas, ir silpnėjimas—tankiai tai yra nepastebėto sifilio vaisiai. Jis atsiliepia, kuomet jau tarytum visai išgydytas buvo, užkrēcia pačia, pereina į vaikus. Vokietijoj 1899 m. buvo apie 30 tukstančių vaikų, kurie gimė neregiai,—tai triperio pasekmės. Pusė bevaikių moterų del to neturi vaikų. Nežiurint to, anaipol nemažta prostitucija, o vis eina didyn.

Jei prostitucijų gyvenimai galėtų išpasakot savo paslaptis, ko tik mes tenai neišgirstume! Kas tik jų nelanko! Gerbiami šeimynos tėvai, augstieji valdininkai, ministeriai, kunigai, didžiausi "doros mokintojai" ir paleistuvių niekintojai, teisėjai, turtingi ir beturčiai, sukempėję seniai ir da nesubrendę vaikai. Beveik visi vyrai šiandien tenai savo nekaltybę praranda, vienok tai nekenkia jiems reikalaut tos nekaltybės nuo moterų. Bebelis sako: "Sunku nuspręsti, kuris miestas labiau panašus į senovės Babiloną,—pravoslavų Peterburgas, ar katalikų Rymas, vokiečių krikščionių Berlynas, ar netikėlių Paryžius". Vienam tik Londone ir Paryžiuų skaito po 100 su viršum tukstančių prostitucijų.

Merginomis pirkliauja, kaip ir bent-kokiu kitu tavoru. Tas biznis puikiausių pelnų atneša.

O iš ko susideda tos prostitutės? Apie tai yra tam tikrų tyrinėjimų, kuriais aš čia ir pasinaudosiu. Paran Diušatle surinko žinių apie 5,000 Paryžiaus prostitučių, ir kas pasirodė? 1,400 jų užsiėmė prostitucija del neturto; 1,230 buvo našlaitės, neturinčios iš ko gyvent; 80 užsiėmė prostitucija, kad turėtų iš ko tėvus maitinti; 1,400 buvo pamestos savo mylimųjų, 400 oficerių ir kareivių suvedziotų, 280, nesčios budamos, pamestos savo mylimųjų. Karštai kovojusi del moterų žeminimo anglė Buterienė sako: "Netikėtos apytovos: tėvo, motinos mirtis, nedarbas, nepakanamas darbo mokestis, neturtas, melagingi prizadai, suvedziojimai, paspėstieji tinklai—tai kas atvedė jas į prapultį". Nuo Berlyno kelnorių-prostitučių Šneid'tas gavo tokių atsakymų į klausimą, kas jas pastumė tuo keliu eiti: "Kadangi man padovanojo mano ponas kudikį ir aš turėjau uždarbiaut"; "Kadangi mano knygelė buvo sugadinta"; "Kadangi siuvimu perdaug mažai uždirbi"; "Kadangi mane išvarė iš fabriko ir aš nebegalėjau gaut darbo"; "Kadangi numirė tėvas ir liko keturi maži vaikai"...

Mes žinome, kokią daugybę tarnaičių suvedžioja ponai ir ponaičiai, dargi ukininkai ir ukininkaičiai ir paskui išmeta jas gatvėn. O dirbtuvė ar fabrike kaip tankiai įvairūs vyresnieji reikalauja "meilės", o jei ne, meta laukan! Begalo vargo ir apsvylimo reikia jaunai mergaitei pakelt, kad ji galėtų pradėt eit tuo purvinu keliu. Nė viena jų negimsta prostitutė, o tik sunkus gyvenimas, suvedziojimas, netikėtas auklėjimas, bloga draugija daro iš jų visuomenės atmatas.

Daugybė tarp jų yra nepilnamečių, daugybė dargi 10-15 metų mergaičių: turtingieji palaidunai ypatingai tokių mergaičių ieško.

Reikia pridurt, kad prostitucija žydi ir tarp turtingųjų moterų. Jos užsiima ja, nes tikra meilė ten labai retas atsitikimas. Jos ieško vis naujų ir naujų smagumų; joms nėkuomet neužtenka parėdams ir blizgančiam gyvenimui,—ir jos atsiuoda tam, kas brangiau moka.

Į atviros ar slapotos prostitucijos eiles stumia ir negalėjimas ištekėt arba vesti. Dargi ten, kur meilė yra, ne visuomet dabar galima vesti: reikia žiurėt, ar bus iš ko gyvent, vaikai auginti. Ir tankiai ta pirmoji meilė del to nuvysta, neatnešusi vaisių. Tukstančiai vyrų veda jau pergyve-

nę savo jaunąsias dienas, susivalkioję, nebegalį vyrų but. Da daugiau merginų visai negali ištekėt; juo labiau negali ištekėt, kadangi daugelyje kraštų jų daugiau yra, negu vyrų. Tai padaro jų kelią da slidesniu.

ATEITIES ŠEIMYNA.

Plačiai aš kalbėjau apie mūsų dienų šeimyną, nes tik gerai pažinus ją galima kalbėt apie ateities šeimyną. Dabar mes aiškiai matome, kiek yra teisybės tose pasakose, buk socialistai šeimyną griauja. Ne socialistai ją griauja, o ji pati jau seniai yra supuvus ir griuva, kaip ir visa dabartinės visuomenės tvarka. Kalbėt apie šventuosius šeimynos ryšius, šiandien gali tiktai visiškai nustojusieji gėdos veidmainiai, arba akli, nemoką galvot, žmonės, kurie tik žino, ką jiems kiti kala. Seniai tie ryšiai yra sutraukti ir kojomis sumindžioti; seniai pinigus veda, o ne moterį; seniai meilės vietą užėmė šlykščiausias prekiavimas; prostitucijos nuodai seniai ėda visą visuomenę ir šeimyną, ir nuo jos negalima bus apsisaugot, kol viešpataus dabartinė tvarka. Tik jai išnykus, išnykus pinigų viešpatavimui, išnykus turtingiems ir beturčiams, išnaudotojams ir išnaudojamiems, galės pražydėti tikra meilė ir sustiprėti šeimynos ryšiai. Tai galės suteikt tiktai socializmas, kuomet visos dirbimo ir mainų priemonės—žemė, kasyklos, fabrikai ir įvairiausios mašinos, geležinkeliai, garlaiviai, namai ir tt.—pereis į visuomenės rankas. Užtat visos tos moters, kurios kenčia nuo dabartinės tvarkos ir dabartinės šeimynos, kubereikės bijotis, kad perdaug vaikų nebutų. Nebereikės taip-pat laukti, kada bus galima tiek uždirbti, kad vaikai būtų galima išmaitinti: visuomenė juos maitįs. Nebereikės už pinigus parduoti savo kuno del duonos kąsnio. Nebebus metama gatvėn suvedziotoji mergelė, o turės lygių teisių su visomis motinomis.

Sumazės lyties ligos: visuomenės turės tuo pasirupinti, o sveikesni lyčių santykiai daug tam padės. Palengvės gal taip-pat moterų gimdymas: jau dabar yra tam tikrų išradimų padaryta; ateityje mokslas, be abejonės, da toliau nužengs.

VAIKAI BUSIMOJ ŠEIMYNOJ.

Sako, kad socializmo visuomenėj vaikai busią spėka nuo tėvų atimami. Nieko panašaus! Žmonės tuomet negyves, kaip kazarmėse, visi kruvoj, o butinai turės atskirus gyvenimus; juose šeimy-

nomis gyvęs, kaip jiems patinka. Vaikai gyvęs pas juos, tik viskas bus daroma, kad palengvinus tėvų naštą ir geriau jų auklėjimą pastačius Tam tikslui pirmiausia bus įtaisytos tam tikros gimdomos vietos, kurias prižiūrės geri specialistai daktarai. Jau dabar to pradžių turime, bet geresnės gimdomos įstaigos prieinamos tik turtingosioms. Tuomet visos bus lygios.

Nepasveikusioms visai moterims bus uždrausta eit dirbt. Ir apskritai bus labai žiurima į moterų sveikatą, kad jai nereikėtų per daug dirbt, ypatingai kuomet ji neščia arba savo krutimis peni kudikį. Tam tikri lengvi darbai bus jai duodami.

Mažučiams bus įtaisytos auginamos įstaigos. Ten eis našlaičiai ir kiti vaikai, kuriuos motinos norės ten atiduoti. Jei bus jos gerai įtaisytos, veikiausia atsiras norinčių.

Toliau, vaikų darželiai, žaislai. Jau ir dabar tos įstaigos labai plėtojasi. Vaikai veržiasi ten eiti. Namie nerimsta. Ateityje jos bus prižiurimos gerai suprantančių savo uždavinius auginančių, mokančių prie vaiko prieiti, mylinčių tuos mažyčius ir savo užsiėmimą. Tokių moterų ir dabar yra nemaža—tuomet da daugiau atsiras.

Pagalios, mokykla. Ten bus duodama visiems mokiniams ir mokinėms ne tik visi mokslo įrankiai, bet ir maistas. Tai jau ir dabar yra daroma kai-kurioje Prancuzijos komunosi ir kitur.

Koks bus auklėjimas ir mokymas, pirmiausia tai priklausys nuo tam tikrų tėvų komitetų, į kuriuos įeis vyrai ir moters. Jie viską sutaisys taip, kaip jiems tai išrodys geriausia. Vadinasi, nė kalbos negali būti apie tai, buk socializmo visuomenėj vaikai busią atimti nuo tėvų. Ne, tuomet jie kaip tik ir bus sugražinti tėvams iš tvankių dirbtuvių ir purvuose paskendusiu miesto gatvių, iš kalėjimų, šlykščių pataisos namų ir kitų urvų. Kiekvienas vaikas iš prigimimo yra geras. Jei jis geroj draugijoj augs, gerų auklėtojų turės, iš jų išeis geras žmogus. Į jų jaunas, minkštas širdis lengvai galės gerai auklėtojai įskiepyt kuoprakilniausių jausmų. Jie bus ištraukti iš tamybės ir ištvirkimo glėbio ir įgis mokslo, kokį tik žmonija turės. Jie tarnaus visuomenei. Vietoj naštos tėvams, jie suteiks tik džiaugsmo. (

Tėvai, senatvės susilaukę, nebus pamesti tokių vaikų. Nepames jų ir pati visuomenė, kuriai jie, kol galėdami, tarnaus. Nepames, nes kiekvieno juk senatvė laukia.

“PATRIOTINIS DARBŠTUMAS”

A. PETRIKA.

Paskelbus karę, visi jos garbintojai kiek įmanydami puolėsi šaukti žmones prie darbštumo, prie taupumo, prie pasišventimo ir prie kitų “patriotinių” darbų. Kad neužsitraukus plačiosios visuomenės nuožiūrą, tai ir mūsų buržuaziją sumanė pasirodyti su savo “patriotiniais” pasitarnavimais “pasaulio demokratijai”. Vieni jų, kurie susikrovė sau milijonus nuo pradžios Europinės karės ir dabar tebesikrauja, numetė po kelis tukstančius karės dievui ant aukuro, kiti pirkosi ir kitus ragino pirkti taip vadinamus “liuosybės bondsus”, na, o kiti norėjo pasirodyti bent su savo “darbštumu”.

Viena iš tų “patriotinių darbštuolių” yra ponija Wilsonienė, mūsų prezidento moteris. Ji tiek “dirba” dėl “apgynimo pasaulio demokratijos”, kad kasžin ar viską būtų galima čion aprašyti. Aš, todėl, paminėsiu bent vieną iš tų jos “prakilnių” darbų. Štai jis:

Pradžioje karės ji pasiuvo net tris poras “pajamų” (garniturų apsilvilti einant gulti) ir pa-

siuntė juos Britanijos Raudonajam Kryžiui. Kaip tai laimingas turi jaustis tas kareivis, kuriam teks dėvėti vieną tų “pajamų”! Ką tai reiškia išstatyti savo gyvybę į pavojų, kad papuolus ligonbutin gal bus proga apsilvilti tuomi “šventu” rubu! Tai niekis, kad gali nuvežti ligoninėn be rankos, kojos, ar be abiejų; bet likusieji sąnariai gali būti apvilkti tuom rubu, kurį palietė ponios Wilsonienės švelni rankutė!

Jūs, vargšės motinos, kurių sunų žuva ant karės lauko, jūs, moters, kurių vyrai kenčia skausmus, o jų pačios ekonomiškai skursta ir sielvartauja, — jūsų pasišventimas ir vargas, tai menkniekis, sulyginus su tuomi vargu, kurį reikėjo panešti siuvant tas tris poras kelinių ir marškinių! Nors jūs ir dar tiek nukęstumėte laike šios brolyzdingos karės, nors ši karė ir būtų tiesioginė ar netiesioginė jūsų mirties priežastis — nieks to nežinos, apart jums artimų ir mylimų draugų. Istorija nepašvęs jums nei tiek vietos, kad paminėjus ju-

sų vardą, nes tai būtų per daug darbo jų surašymui; pagalios ir neįdomu efektų įieškančiam skaitytojui tie milijonai vardų. Bet tos trys poros "pajamų", tai tikrai yra vertas darbas, kad prirašyti ne vieną, bet net kelis puslapius istorijoj!

Gal jūs pasakysite, kad nuo tų, kuriuos dievas paskyrė vargti pasaulio vargus, daugiau reikalaujama pasiaukavimo ir darbo, kaip taikos, taip ir karės laiku? Gal ir taip. Bet tada tas mūsų gešis dievas turėtų būti labai neteisingas, kad už taip menką atlyginimą reikalauja iš mūsų ne tik sunkių darbų, bet ir gyvasties!

Buržuazinės moters, norėdamos demonstruoti savo patriotizmą, galėtų imti sau už pavyzdį, kad ir Jurgio Washingtono, pirmojo Amerikos prezidento, moterį. Kada Washingtonas, kaip vyriausias karvedis, laike revoliucijos, pusiau bado su savo armija Valley Forge, tai poni Washington numezgė šimtus porų pančiakų ir kita tiek prisiuvo marškinių šalantiems ant lauko kareiviams! Dabar mūsų ponios jeigu tik pirštą, kur nors pridėjo, delei savo locnų išrokavimų, tai jau laikraščiai turi ant kelių savaičių darbo jų garbinimui.

Šitokius ir panašius dalykus turėtų atminti visos tos moters, kurios su nuolankumu kartoja: "Kaip mes negalime dirbti, kaip mes negalime taupyti; ana, juk ir mūsų prezidento pati dirba ir taupo.

Moters, Organizuokitės

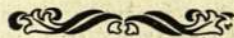
Moteris, organizuokitės pačios ir organizuokite savo kudikius į vienatinę darbininkų organizaciją—į socialistų organizaciją. Jūs pažvelgkite į pasaulio karinę tragediją ir ten pamatysite savo sunus, savo auklėtinius, guldančius galvas už kapitalistų reikalus, už jų garbę ir neva už tėvynę, iš kurios kapitalistai turi naudą. Bet jūs, moteris darbininkės, neturėdamos savo tėvynės, leidžiate savo sunus žuti už kapitalistų reikalus.

Kapitalistai, norėdami savo reikalus apginti, kėsinaši ne tik ant jūsų sunų, bet ir ant jūsų pačių gyvasčių. Kląpatalistai nežiuri, ar jūs, motinos, auklėdamos savo kudikius, turėjote maisto,

ar jie nebadavo mažičiai budami, o šiandien jau reikalauja, kad jie eitų ir gintų kapitalistų reikalus. Kapitalistai išplėšia iš jūsų kudikius, kuriuos taip sunkiai išauklėjote. O jūs kudikiai, eidami ant karės, šaukia: "O motin, motin, kam tu mane nelaimingą pagimdei, išauklėjai ir dabar leidi prazuti".

Jeigu jums gaila savo kudikių, jeigu nenorite, kad pasaulyj būtų tokios baisios skerdynės, kokios dabar yra, tai organizuokitės, rašykitės prie socialistų partijos, nes tik tuomet išnyks visos skerdynės, visos suktybės, kuomet įvyks socializmo tvarka.

V. Vasys.

Laikraštis

Daugelis moterų turi klaidingą supratimą apie laikraščio vertę ir nemoka jį branginti. Sykį viena moteris man pasakė: "Laikraštis turi vertę tik vieną dieną". Ir ištikro, daugelis laikraštį perskaito arba, geriau pasakius, perbėga akimis ir meta į šalį.

Aš žiuriu į laikraštį truputį kitaip. Mano nuomone, laikraštis turi ilgesnę vertę. Jis yra surištas su vakarykščia ir dar rytojaus diena; jis surištas su literatūra ir visuomenės klausimais. Jame randasi daug naudingų žinių, daug patarimų ir pamokinių iš įvairių mokslo šakų; jame randasi ir paprastų kasdieninių nuotikių. Tie visi dalykai ir verčia laikraštį branginti ilgesnį laiką. Rimtas laikraštis, neužiimantis jokiomis sensacijomis, bet grynai skleidžiantis apšvietą, neša mums labai didelę naudą. Su pagelba tokio laikraščio mes galime suprasti organizacijos vertę, galime susiorganizuoti, galime mokintis ir šviestis, dalyvauti politikoj ir kovoti prieš tuos, kurie mus išnaudoja. Toks laikraštis—tai mums prieinamiausia mokykla. Mes, moters darbininkės, neturėdamos arba neskaitydamos gero laikraščio, nieko geresnio negalime nei laukti.

Jeigu laikraštis yra numetamas, tai visa tai, kas jame parašyta, privalo užsilikti mūsų galvoje; jeigu tas neužsilieka, tuomet privalome nemesti, bet kelis sykius perskaityti, kad įsikalus į galvą visa tai, kas jame yra.

E. Dri-tė.

MOTINA

Ko verki mažuti, ko verki vaikeli,
Kad tave liuliuoja mylinti mamelė,
Kad gražus pasaulis tau džiaugsmus gamina,
O matutės meilė skausmus numalšina.

Šypsokis mažuti, juokis kudikėli,
Kol tave globėja brangi motinėlė.
Ji tave po savo širdžia išnešiojo,
Ji kančias kentėjo; naktis nemiegojo;
Tu siela jos meilės, ziedas jos esybės,
Žalias pumpurėli žmonijos gyvybės,
Spindulius jos meilės greitai išsiskleisi,
Išaugsi, pražysi, pasaulin izeisi
Jieškotų saldųjų iš lupų meilučių,
Garbės ir didybės Vytautų—Keistučių...

Tat miegok vaikeli, sapnuok mažutėli,
Kol matutės meilė ant tavęs dar žėri,
Te jos saldūs bučkiai, kaip rasa gėlelė,
Pagirdo saldymbės... Kas gi tavo valią
Taip supras, išpildys, kaip tavo matutė?
Liulia, liulia, brangus, miegokie mažuti.
Jos rupos ir meilės lyg angelo-sargo
Sparnais pridabotas nuo skausmo ir vargo.

Saulės Brolis.

Sielvartos ir skausmo draskomaj krutinėj
Balsą užtroškinus, ji stovi be žado.
Inbedusi žiurą padangių mėlynėn,
Žiuri kaip jos vyrą-sunų nuo jos veda
Į teinai, kur baisios patrankos raumoja,
Ir ugnimi prunkščia, kur kulipkos kaukia,
Kur geležis žvangso, kur žmonės vaitoja,
Kur pragaras godžiai naujų aukų šaukia!
Kur Hunų ir Slavų, Trakų ir Teutonų,
Kur Gallų ir Geltų, Skytų ir Bretonų
Sumaišytu krauju teka—raudonojoja
Nemunas ir Wisla, Sheldtas ir Dunojus.

Bet štai jau nurimo audra baisulinga,
Sukrite lavonai laukuose jau miega,
Apkvaišus senelė, nelaimėj laiminga,
Savąjį mažutį atjieškotų bėga...
Ir radus jį miegant kraujuos ant griuvėsių,
Uznertą ant jiešmo šalto—geležinio...
“Oh, kelk, kelk, suneli, kelk, aš tau padėsiu...
Kelk nusišypsokie—”

O vargšė! ar žino,

Kad ne tam ji gimdė, kad jį čia matytie,
Kad tas turi žuti, kas ėjo žudyti!..
Verk, verk, nelaiminga, nesa tu auklėjai
Įrankį tyronams. Pjauk tai, ką pasėjai.
J. B. S.

MOTINŲ ŠAUKSMAS

(Skolintas motyvas)

Kur mano sunus?—motina šaukia.
—Kur yr' tas sunus, kurį mylėjau?
Gražink man jįjį baisioji kare,
Nes ne del tave jį išauklėjau!
Nes ne del tave naktis ilgąsias
Ką savo akių aš nesumerkiauj,
Ir ne del tave tos valandėlės,
Kada del sunaus aš gailiai verkiau...

Bet jie atėję lyg baisus niekšai
Kareivio rubais sunų aprėdė;
Sunkų šautuvą jam užkabino
Ir karės laukan ant mirties vedė.
Tai už tėvynę, taip jie pasakė,
Juk mažas daiktas kraują pralieti,
Reiškia svetimoj šalyj pražuti,
Savo giminės neberegėti.

Kur yr' mus sunai?—motinos šaukia.—
Kur yr' tie sunai kuriuos mylėjom?
Gražink mums jusius kraujuot's tyrone,
Nes ne del tave juos išauklėjom.

10-IX-14.

Saulės Brolis.

(Iš “Kovos” 1914 m.)

AMŽINAI

(Auka p-lei A. M. M.)

Tu esi viena iš visų,
Kuri radai vietą
Mano krutinėj;
Bet tu neteiki
Jai ramybės vainiką—
O tolinies, šali ir
Meilės viltį naikini.
Nors tu esi toli
Gal ir visai užmiršai,
Bet tavo paveikslas
Mano krutinėj
Pasiliks amžinai!
Nuliudęs.

Po Sunkaus Darbo

Per šešias dienas dirbu prie sunkaus darbo, kad užsidirbus keliatą centų palaikymui savo gyvasties. Sulaukus sekmadienio ir nubudus iš miego, tuojaus pasisveikinu su saulės spinduliais, kurie taip maloniai šviečia į mano kambarį. Pasižiuriu į laikrodį — šešios. Atsikeliu, pasiimu knygą — savo geriausią draugę ir išeinu į kalnus. Atsisėdu po medžiu, kuris atgaivina nuilsusią mano sielą ir pradedu svajoti...

Oras šiltas, saulės spinduliai gaivina medžius, gėles, žolę ir visą tą, kas randasi ant žemės paviršiaus. Papučia šiltas vėjelis, medžių šakelės pradeda siubuoti, linguoti, tartum viena kitą sveikindamos sulaukę šilto ryto. Ant medžių šakelių čiulba įvairiais balseliais paukšteliai.

Puiku, linksma ir gamtos grožių negalima aprašyti...

Besilinksminant man sykiu su čiulbančiais paukšteliais, pasigirdo koks tai bildėsis. Pakeliu galvą, pasisiūrijau ir pamačiau kapines, apsodintas puikiais nedideliais medeliais, apžėlusias žolė-

mis ir visokiomis gėlėmis. Tuomet man prisiminė, kad čia ilsis daugelis tų, kurie kovojo už žmonijos reikalus, už laisvę, lygybę ir brolybę.

Pažvelgus į kitą pusę ir pamačiau puikų upelį ir banguojančias vilnis. Taip man besilinksminant, besidžiaugiant, išgirdau balsą:

—Ar eisi į susirinkimą?

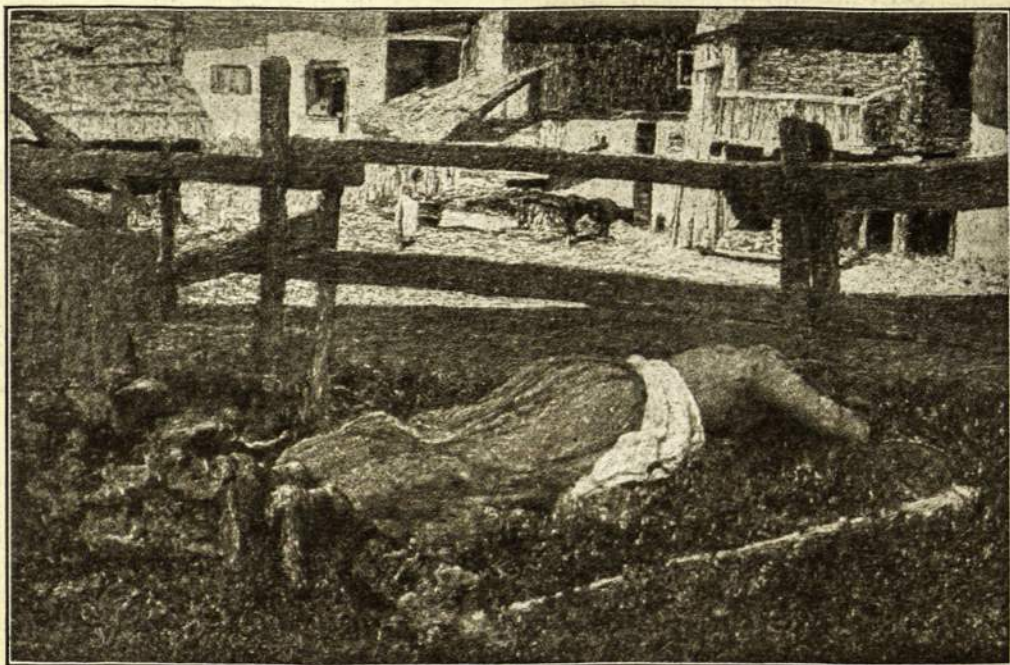
—Kieno, kur jis bus?

—Ogi Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo kuopos.

Išgirdus, kad bus kuopos susirinkimas, sumaniau nueiti ir pasisiūrijėti, ką jos veikia. Nors gaila buvo persiskirti su gamtos grožėmis ir paukštelių čiulbėsiais, vienok nuėjau...

Susirinkę moterų ir merginų nemažas būrelis svarstė savo kasdieninius reikalus, tarėsi, kaip skleisti apšvietą tarpe tamsesnių draugių ir kaip kovoti už pagerinimą savo buvimo. Atsirado ir pas mane noras prisidėti prie to būrelio ir sykiu darbuotis del visuomenės labo.

O. Šimoliuniūtė.

“Pailsis”

G. Segantini.

Ar Mes Skirstomės ar Skaldome Spėkas

Pirmame šimtmečių po Kristaus gimimo, kunigai buvo sušaukę konferenciją, kad apsvarstyti, ar moteris turi dušią. Vadinasi, pirmiau buvo manyta, kad moteris ir dušios neturi.

18-tame šimtmečių jau susitvėrė prieš-vergijinė organizacija, kurios tikslas buvo kovoti prieš vergiją. Ir štai toje organizacijoje jau pradėjo ir moteris dalyvauti ir gana smarkiai darbavosi—platino literatūrą, rinko aukas ir agitavo žmones prisidėti prie tos organizacijos.

Ir štai, kada moteris dirbo ramiai, į jas mažai kas atkreipė atydą, bet kuomet jų balsas pasigirdo viešuose susirinkimuose, tarpe vyrų, tuo met jau stačiai audra iškilo. Visi tų laikų vyrai pilnai sutiko su švento Petro pasakymu, kad viešuose susirinkimuose moterų burna privalo but uždaryta. 1840 m., Amerikoje, vyrai pasakė, kad jie neis į jokias komisijas, kuriose moteris dalyvaus. Taip pačiais metais Anglijoje įvyko prieš-vergijinės organizacijos suvažiavimas ir jau vyrai atsisakė įsileisti delegates į tą suvažiavimą. Panašus vyrų pasielgimas ir privertė moteris plačiau apie tai pagalvoti ir sušaukti moterų suvažiavimą, kuris įvyko liepos 14—20 dd. 1848 metais Seneca Falls, N. Y.

Keletas metų atgal, pradėjo tvertis Lietuvių Moterų Progresyvis Susivienijimas. Ir štai lietuviai vyrai ėmė šaukti: "Kam skirtis? Kam skaldyti spēkas? Kodėl neveikti išvien? Daugelis moterų tam pritarė ir kartojo vyrų išsireikškimus.

Kada Lietuvių Moterų Progresyvis Susivienijimas sumanė leisti savo organą, vėl pasigirdo balsai, kad mes bereikalingą darbą darome, kad toks laikraštis nereikalingas ir tt.

Bet pažvelgus arčiau, pasirodys, kad ne moteris skiriasi nuo vyrų, bet vyrai nuo moterų. Vyrai turi savo klubus, vyrai sėdi teismuose, bažnyčiose, parlamenteuose, vyrai leidžia įstatymus ir tt. Žodžiu, vyrai visur atsiskyrę nuo moterų.

Jeigu susitvėrė sąvystovė moterų organizacija, tai tas dar nereiškia, kad moteris butų jau atsiskyrusios nuo vyrų. Moteris, veikdamos savystoviai savo organizacijoje, žengia progreso keliu sykiu su vyrais. Ir tik tuomet gali įvykti pilnas su vyrais susivienijimas, kuomet moteris išmoks savystoviai valdytis, kuomet jos pažins save ir spras savo reikalus.

Pakol įstatymais moteris bus skiriamos nuo

vyrų, pakol jos nebus prileistos prie įstatymdavysčių, pakol vyrai išdavinės įstatymus ir vers moteris juos pildyti, patol moteris privalės veikti atskirai, organizuotis ir kovoti su vyrais, kad išgavus lygias teises.

Mes, lietuvės, jau turime tokią organizaciją,—tai Lietuvių Moterų Progresyvis Susivienijimas. Kiekviena moteris, trokštanti labo žmonijai, privalo prie šios organizacijos prisirašyti ir darbautis. Nors L. M. P. Susivienijimas neseniai gyvuoja, o jau spėjo išleisti net savo organą, kuris pašvęstas del moterų labo. Moterų laikraštis ir bus tas žibintuvas, kuris ves prie susipratimo ir apšvietos.

Istorija mums parodo, kad visuotinas vergavimas prasidėjo su moterų pavergimu (?—Red.), todėl nėra abejonės, kad ir visuotina lygybės pradžia gali prasidėti taip-pat su moterų išsiliuosavimu.

Tik kuomet mes, moteris, susiprasime, tuomet galės atsinaujinti visuomenės gyvenimas visuose jo apsiereiškimuose. Moterų susipratimas bus didžiausiu visuomenės laimėjimu, nes tas atsinaujinimas išeis ne iš atskirų gyvenimo šakų, bet išpat pamatų, iš šaknų.

Moteris, tapus lygi vyrai, sutvers pasaulį lygybę (?—Red.), ji petys petin eidama su vyru, įžengs į naują gyvenimą, naikins ir mažins visokių uždraudimus ir suvaržymus, kuriuos vyrai vieni pagamino.

Šių dienų moteris pradeda suprasti, kad jų pasiliuosavimas priklauso nuo jų pačių. Nežiurint į tuos visus suvaržymus, moteris pradeda suprasti savo vertę ir reikalauja lygių su vyrais teisių. Ir nėra abejonės, kad greitai ateityje moteris atsieks savo tikslą—susipras, apsišvies ir išgaus lygias teises. O tas bus laimėjimu visos žmonijos.

Z. Puišūtė.

Nuo red.—Su tulais autorės išvedžiojimais jokiū būdu negalima sutikti. Suteikimas moterims lygių su vyrais teisių, da nereiškia panaikinimu vergijos. Pakol kapitalistiška sistema ekzistuos, pakol pasaulį valdys saujelė kapitalistų, patol ir vergija viešpataus. Tik tuomet vergija išnyks, kuomet bus panaikinta privatinė nuosavybė. O juk tam didžiūma moterų priešingos ir jos, gavusios balsavimo teises, kaip tik atbulai elgsis—palaikys dabartinę kapitalistišką tvarką.

NELENGVA

Nelengva skirtis su mylima ypata, nelengva skirtis su gimtine šalele, nelengva ir ilgu leisti dienas prakaituojant prie sunkaus darbo, bet sunkiausia bemokslui politikoj dalyvauti. Čia nereikia jokių prirodymų, nes patį faktai už save kalba. Visame pasaulyje milijonai žmonių nemokyti ir tik galima sakyti, šimtai mokyti. Ir tie milijonai prasčiokų, kaip tos skruzdėlės, seka paskui tuos šimtus ir pilnai atsiduoda jų globai, nepaiso, kur tie vadovai juos nuves ir kokiam padėjime jie paskui atsidurs.

Politika tartum užburtas ratas, kurį raicioja tik keliatas išrinktųjų, kiti gi visi nereikalingi ir tuščiu darbu neužsiima, ypatingai moters nesikiša, nes nesupranta dalykų stovio ir nepriduoda tam darbui svarbos. Joms rodosi, kad politika užsiimti, tai ne moterų reikalas, tą darbą privalo dirbti tik vadovai.

Toks pasielgimas, nepaisymas ką veikia vadovai ir atsidėjimas ant jų valios ir slėgia visą žmonių. Bet kaip gi tamsus žmogelis gali dalyvauti politikoj, kuomet jis apie tai neturi nei mažiausio supratimo? Kaip gi gali dalyvauti bemokslė moteris, apsikrovus kūdikiais. Jai ne politika rupi, bet kūdikiai, kad jie nekęstų šalčio ir alkio. Ir juo žmogus randasi vargingesniame padėjime, juo labiau jis paškendęs tamsos gelmėse, nes neturi nei progos, nei laiko dėl apsišvietimo bei prasilavinimo. Tokie žmonės nedrąsus, nusiminę ir visuomet buna paklustnūs savo viešpačiams.

Bet atsiranda ir tokių, kurie nepaiso sunkaus darbo, nepaiso į savo vargingą padėjimą, griebiasi už mokslo, stengiasi suprasti politiką ir joje dalyvauja, ir ne tik dalyvauja, bet ir kovoja už pagerinimą savo buvimo, nori tapti liusu, nusikratyti nuo sprando tą jungą, kurį per ilgus metus vilko.

Atsiranda ir moterų, kurios per ilgus metus vilko sunkų savo jungą ir nuolankiai lenkė prieš visus sprandą, bando jau nusikratyti nuo to jungo, stoti sykiu su vyrais ir kovoti su išnaudotojais bei prispaudėjais.

Lietuvės moters toje kovoje neatsilieka nuo svetimtaučių moterų. Dauguma jų jau nesėdi prie pečiaus, ne klupi bažnyčioj ant kelių ir ne maldauja augščiausiojo, kad suteiktų laimę, bet darbuojasi dėl visuomenės labo, stoja į kovą su savo prispaudėjais, kelia savo balsą ir reikalauja, kad ir ajs skaitytų žmonėmis.

Teisybė, sunku moterims veikti, sunku dalyvauti politikoj, sunku kovoti už savo teises, bet visgi neprivalome nuleisti rankų, sėdėti ir laukti, kad iš dangaus pradės kristi kepti karveliai. Mes privalome daugiau šviestis, daugiau lavintis, kad galėtume suprasti į kurią pusę turime krypti ir koku keliu eiti.

Amerikoj randasi Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo organizacija, prie kurios privalo kiekviena lietuvė darbininkė priklausyti, nes ši organizacija rupinasi apšvietos ir politikos reikalais.

K. S. Lietuvaitė.

APŽVALGA

“PATRIOTIŠKAS DARBAS”.

Visos patriotės bėga ir siulo karės viršinkams savo patarnavimus; daugiausia jos pasiduoda prie ligonbučių, raud. kryžiaus ir tt. Bet kaip ten jos darbuojasi ir kokią naudą atneša, tai galima spręsti iš sekančio fakto. Mary Q. Laughlin laikraštyje “World”, kuris išeina Oakland, Cal., rašo apie Kanados moteris:

“Karės kūdikį gana daug galima rasti kiekviename mieste, miestelyje ir kaime. Ir kas aršiausia, kad daugelis merginų, išėjusių slaugytojomis prie Raudonojo Kryžiaus, sugrįžo namo su savo bėdomis ir gėda. Daugelis tapo neščiomis bei “motinomis karės kūdikių”; daugelis žada

patapti. Pasakoja, kad jos tapę oficerių aukomis, o ne prastų kareivių”.

Patriotai gali džiaugtis, nes tie kūdikiai jau gims užkrėsti patriotizmu ir bus ištikimi šalies apgynėjai.

IR VIENUOLĖS ORGANIZUOJASI.

Jau Rusijoje kad organizuojasi, tai organizuojasi. Neužtenka to, kad susiorganizavo “mirties legionai” ir miršta karės fronte, neužtenka visokių patriotiškų organizacijų, kurios darbuojasi dėl tėvynės “labo”, bet jau ir vienuolės pradėjo organizuotis, kad pagerinus savo buvį. Ar tik jos nesumanys paskelbti “generalį streiką” prieš kunigus ir paliaūs lanke šventas bažnyteles?

IR JOS NEIŠGELBĖJO.

Kapitalistų spauda nepaliauja bubnijus, kad Rusijos moters sykiu su vyrais kariauja. Apie tas kariauninkes aprašo butų ir nebutų dalykų. Ir štai, kada vokiečiai užėmė Rygą, Amerikos kapitalistų laikraščiai net krokodilių ašaras liedami rašė:

“Nors Rygos fronte moters ir energingai kovojo, bet visgi prieš negalėjo sulaukyti—užėmė Rygą”.

Vargšės patriotės, kada ėjo į frontą tai sakėsi vokiečius su dumblais sumaišysią, o dabar ir pačios bėga, kaip drutos.

NAUJAS ĮSTATYMAS DEL KANDOS MOTERŲ.

Kanados žemasis parlamento butas svarsto bilių apie naują rinkimų įstatymą. Jeigu šis bilius bus priimtas, tuomet 400,000 moterų gaus balsavimo teises. Bus suteikta motinoms, pačioms, dukterims, seserims Kanados kareivių. Vadinasi, kareiviai savo gyvasčia ir krauju suteiks savo motinoms, pačioms ir seserims balsavimo teises. Ar tai ne puikiai valdžia sugalvojo?

Bet už tai atims balsavimo teises nuo tų, kurie po 31 d. kovo 1902 m. tapo Kanados piliečiais, nuo sąžiningų karės priešų ir nuo įvairių religiskų sektų narių, kurios priešingos karei.

Bukite patriotais, guldykite galvas už kapitalistų reikalus, tuomet galėsite balsuoti.

“BARBARŲ” ŠALIS SUTEIKIA MOTERIMS BALSAVIMO TEISES.

Suv. Valstijų valdžia Mexiką vadina “barbarų” šalia. Bet ta “barbarų” šalis aplenks ir civilizuotasis. Guanajuato provincijoje valdžia suteikė lygias su vyrais teises toms moterims, kurios moka skaityti ir rašyti.

SUFRAGISTĖS PIKIETAUJA.

Amerikos sufragistės, žinoma, kapitalistės, tikisi iškovoti balsavimo teises pikietavimu. Jos kasdien nuo ryto iki vėlam vakarui vaikščioja aplinkui Baltąjį Namą su iškabomis, ant kurių užrašyta įvairios frazės.

Štai 3 d. rugsėjo, kada prezidentas Wilsonas kalbėjo naujokams, sufragistės vaikščiojo aplinkui jį ir nešiojo iškabas, ant kurių buvo užrašytos frazės, įžeidžiančios Wilsono garbę.

Policija sufragistes areštavo ir teisėjas nu teisė visas po 60 dienų į kalėjimą.

Kad jos kovoja už išgavimą lygių teisių, tas gerai, bet tie jų kovos budai labai keisti. Ne pi-

kietavimais galima bus gauti lygias su vyrais teises, bet tik susiorganizavus į darbininkiškas organizacijas. Bet, žinoma, kapitalistės bijo darbininkiškų organizacijų, nes jos priešingos jų kleisos reikalams.

ŽODIS Į MOTERIS.

(Medžiaga imta iš Liuosybės.)

Kalbu į jus, miestų dirbtuvių, moteris, kurių didesnė dalis randasi pasaulyje. Jūs prademat savo darbą dienai beaustant; valgotė šaltus pietus; vakare velkate pavargusius sąnarius į tamsius, šaltus, ligomis užkrėtus urvus.

Kada dirbate dirbtuvėse, paliekate savo vaikelius vienus namuose ir jų niekas neprižiūri.

Jūs, norėdamos iš savo darbo užlaikyti kudukius, kuriuos labiausia mylite, leidžiate darbdaviui save paniekinti, duodatės išnaudoti ir negalite pasipriešinti, išeiti į streiką.

Jūs savo kudukius vieton į mokyklą, priverstos leisti į dirbtuves ir atskiriate juos nuo savęs, ne duodate progos jiems naudotis pasaulio malonumais. Jie neturi tų smagumų ir malonumų, kokius turi jūsų darbdavių kudukiai.

Jūs išdirbate prekes, kuriomis naudojasi turtingieji, sumazinate savo protą, sielą ir nusilpninate kuną.

Jūs, norėdamos savo šeimynas išmaitinti, priverstos dirbti po kelioliką valandų į dieną, tuo tarpu darbdaviai jūsų vyrus iš darbo pavaro, nes išnaudotojai gali vieton vyro nusisamdyti moterį už pigesnę kainą.

Jūs, krautuvių darbininkės, gaunate taip mažą algą, kad iš jos negalite prasimaitinti ir esate priverstos pardavinėti savo kuną, del palaikymo gyvastie.

Jūs matote, kaip darbdaviai sunaikina vyrų ir kudukių sveikatą, apart to, užnuodija kudukiams sielą ir protą, padaro juos kriminališkais prasizengėliais, siūncia žudyti ant karės lauko kitų motinų išauklėtus kudukius, kad iš to gavus daugiau pelno.

Dukteris ir paleistuvės, darbininkės ir motinos, ar jums toks gyvenimas patinka? Ar jūs neprivalote visomis pajiegomis kovoti, kad pagerinus savo buvį, kad išbridus iš tos bedugnės, kurioje dabar randatės?

Motinos ir merginos, jūs dirbate dirbtuvėse greta vyrų, tai kodėl negalite sykiu su vyrais stoti į kovą už pagerinimą savo buvio? Kodėl nestojate į tų darbininkų eiles, kurie kovoja už geresnę ateitį?

B. V. Jakštienė.

KORESPONDENCIJOS

PHILADELPHIA, PA.

L. M. P. S. A. 11 kp. geri sumanymai pradėjo įsikunyti. Rugs. 2 d. surengė prakalbas Richmonde (dalis Phila.) Liet. Muz. svet. Kalbėjo d. K. Petrikenė "Moteryų Balso" redaktorė iš Brooklyn, N. Y. ir d. J. Šukys "Kovos" adm.

Publikos susirinko apie 300. Tai yra daugiausia negu kada nors toj mieste dalyj susirinkdavo. Tautininkai turėjo surengę tą dieną pikniką, vienok prakalboms tas neužkenkė. Daugiausia nuostabu buvo, kad iš susirinkusių didelė didžiama buvo moterų. Tas parodo, kad ir mūsų sesės pradėjo rūpintis daugiau organizaciniū gyvenimu.

Drg. Petrikenė kalbėjo apie darbininkių padėjimą ir apie dabartinę karės naštą, kuri gula ant jų pečių. Ragino auklėti kudikius tų baisių karės žudynių baimėje. Ragino moteris eiti į vienybę ir sykiu kovoti prieš tą pikta.

Pabaigoje prakalbos paragino prisirašyti prie L. M. P. S., kur tuoj liko sutverta kuopa iš 23 narių. Priegtam, prisirašė dar 3 narės į 11-tą kuopą.

Prakalba labai patiko, ypatingai moterims.

Antras kalbėjo d. J. Šukys. Jo kalba taip lygiai paliko gerą įspūdį.

Linkėtina naujai 46 kuopai ilgo ir pasekmingo gyvavimo.

L. M. P. S. A. 11 kp. žada sukursti daugiau veikti šią žiemą. Geriausių pasekmių.

A. Aldeniūtė.

MONTELLO, MASS.

L. M. P. S. 22 kuopa nenuilstančiai veikia: rengia prakalbas, mitingus ir kitokias pramogas. 12 d. rugpjūčio buvo prakalbos; kalbėjo K. Žiurinskas iš Norwood, Mass. Kalbėtojas savo užduotį atliko gana gerai ir publika likosi pilnai užganėdinta. Reikia pažymėti, kad draugas Žiurinskas patarnauja nereikalaudamas jokio atlyginimo.

10 d. rugpjūčio buvo kuopos susirinkimas, kuriame tapo nutarta prisidėti prie Naujosios Anglijos Polit. Šelpimo Fondo su 5 dol. Diskusuota apie Lietuvių Darbininkų Tarybą ir veik vienbalsiai nutarta neprisidėti prie jos tvėrimo.

Kuopos narės užsiima platinimu darbininkiškos literatūros ir laikraščių, kaip tai: "Moteryų Balso", "Naujosios Gdynės", "Kovos", "Laisvės" ir kitų. Jeigu kuopa surengia kokią nors pramogą, visuomet turi geras pasekmes, nes publika simpatizuoja.

L. M. P. S. 22 kp. Korespondentė.

CLEVELAND, OHIO.

The Cleveland-Akron Bag. Co. dirbtuvėse dirba daugiau moterų, negu vyrų. Apie kitų skyrių darbininkes nekalbėsiu, tik paminėsiu apie audėjas — audimo departamentų. Čia dirbama nuo štukų. Kompanija pridėjo algos dešimtą procentą, bet jį labai sunku gauti. Dalykas štai kame: darbininkė privalo dar penkioliką minučių prieš septynias ryte išmušti laikrodžio numerį. Jeigu kuri išmuša vėliau septynių, jau nuošimčio negauna. Jeigu darbininkė apleidžia del ligos ar kitų priežasčių dirbtuvę pirma 4:30 val. vakare, taip-pat nuošimčio negauna. Darbininkė užmiršta laikrodį išmušti—nuošimčio nėra. Už menkiausią priežastį nuošimtis yra atrokuojamas.

Už 9 valandų darbo dieną moka po \$1.50 ir \$1.60. Nuošimtį gauna viena iš dvidešimties.

Čia dirba nemažai ir lietuvių darbininkių. Rodosi laikas butų pagalvoti ir pasipriešinti tokiam išnaudojimui.

B. V. Jakštienė.

BINGHAMTON, N. Y.

Rugpjūčio 12 d. buvo L. M. P. S. 23-čios kuopos piknikas Ross Parke. Nors diena buvo labai graži, bet publikos susirinko neperdaug. Daug yra tokių žmonių, kurie nemyli išeiti ant tyro oro pakvėpuoti; jiems geriau praleisti laikas stuboje arba kitokiose vietose. Nors publikos ir mažai buvo, bet rengėjų darbas nenuėjo veltui; pelno liko \$7.00 su centais.

Rugpjūčio 27 d. L. M. P. S. 23-čios kuopos laikytame susirinkime nutarta rengti draugišką vakarienę spalį 14 d., tai bus proga visiems draugams linksmi laiką praleisti. Taip-pat nutarta tvirti vaikų draugijėlę. Išrinko komisiją, kad pasitarus su LSS. 33 kuopa pradėtų darbą varyt pirmyn.

Parėmė įnešimus 13 kuopos, kad būtų duodamas "Moterų Balsas" kiekvienai L. M. P. S. nariui už narių mokestis ir panaikint leidimą knygu. Taipgi nominuota L. M. P. S. centro valdyba; daugiausia balsų gavo šios ypatos: susin. raštin. Z. Puišiuotė; fin. rašt. — B. Zmitriūtė; izd. O. Šimoliuniūtė; į Pild. Kom.: M. Undžienė, E. Bekampienė, A. Jurevičienė, H. Žukienė.

Rutų Šakelė.

IŠ LIETUVIŠKO MOTERŲ PUDYMO.

Elizabeth, N. J. — L. M. P. S. 4 kuopa pasidarbavo ir sutvėrė Bayonnėj Susivienijimo kuopą. Pasirodo, kad vietos moteris darbuojasi.

Lawrence, Mass. — 18 d. rugpjūčio buvo pirkikas L. M. P. S. 8 kuopos. Viskas gerai pavyko ir kuopai liko pelno.

Detroit, Mich. — L. M. P. S. kuopa prisidėjo prie LSS. 116 kuopos ir rengia išvien koncertą ir balių, kuris įvyko 6 d. spalį.

Šeimyninkių Skyrius

PEČIAUS VALYMAS.

Daugelis gospadinių daug laiko praleidžia bešveičiant pečių su įvairiais tepalais. Norėdamos, kad pečius gražiai atrodytų, tai bešveičiant sukelia daug dulkių ir paskui su kiekvienu dasilytėjimu pačios išsisuodina.

Geriausia pečių nuvalyti su šiltu muiluotu vandeniu. Taip valant pečius bus visuomet švarus ir gospadinei nebus kur išsipaišyt.

SLYVŲ KOŠĖ DEL ŽIEMOS.

Nuplaut gražiai slyvas supiaustyt nedideliais šmoteliais, išimant kaulukus, sudėt į verdamą puodą ir ant svoro slyvų įdėt pusę svaro cukraus, pavirint apie dvidešimtų minučių ir išvirus greitai papildyt į stiklus; atausus, užpilt ant viršaus stiklo apie ketvirtdalį colio "paraffin vax", uždengt ir pastatyt šaltoj vietoj.

VYNUOGIŲ KOŠĖ.

Geriausia imti juadas uogas; sutrint, pavirint apie 10 minučių, paskui nusunkt per retą skudurą. Galima del geresnio skonio įpiaustyt kelis obu-

lius. Kiek yra soko nuo uogų, tai tiek-pat dėt cukraus.

Sudėjus viską, virint apie pusę valandos. Geriausia baigiant virt, paimt į šaukštą biskį soko ir pastatyt, kad-ataušyt. Jeigu sustings, tai nukelt nuo ugnies ir pilstyt į stiklines; atvėsus užpilt ant viršaus "paraffin vax" ir pastatyt šaltai. Prieš pylimą, stiklinės turi but gerai išmazgotos ir laikomos karštai vandenyje arba pečiuje. Pilant į jas košę turi but sausai iššluostytos.

Proletarė.

RAZINKŲ PYRAGAS.

Svarą razinkų, puoduką cukraus, du šaukštu vandens, šaukštą sviesto, šaukštuką cinamonų, pusę tarkuotos citrinos žievės, tris šaukštus kepamų miltelių ir tris puodukus miltų.

Išskyrus kepamus miltelius ir miltus, visą mišinį sudėt į puodą ir ant lengvos ugnies kaitint pakol užvirs. Atvėsus, viską sudėjus, gerai išmaišyk ir kepk.

GRUČKAI PRIE MĖSOS.

Gručkus reikia smulkiai supiaustyt ir vieną valandą laiko virint. Kaip išvirs, nusunkt vandenį ir užpilt bulijonu (mėsos zupe). Pridėt druskos, pipirų ir šaukštą sviesto arba smetonos, įmaišyt šaukštą miltų ir virint 10 minučių.

Nėsant bulijono, galima vartot tą vandenį, kuriame virė. Panašiai verdasi visokios daržovės.

K. S. L.

L. M. P. S. Reikalai

L. M. P. S. FIN. RAŠTININKĖ RAPORTAS
trijų mėnesių: Balandžio, Gegužio ir Birželio.

ĮPLAUKOS.

Nuo balandžio 1, 1917 m. izde buvo likę	\$248.50
Už sąnarines	145.70
Už įstojimą	15.10
Už mokesčių knygeles	\$6.60
Literatura ir agit. lapeliai	2.50
Viso	\$418.40

IŠLAIDOS.

Atspaudimas 2,000 mokesčių knygučių	\$7.50
M. Undžienei, buvusiai centro sekr., už krasos ženklelius, pasiuntimui mokesčių knygelėlių, konstitucijų, ir laiškų, ir S. Puišiuotei, kaip sus. sekret.	3.84

M. Undzienei, už suvažiavimo protokolo išsiuntinėjimą kuopoms	2.40
Viso	\$13.74
Įplaukų	\$418.40
Išlaidų	13.74

Ižde yra \$404.66
Per tą laiką įstojo 154 narės ir susitvėrė 5 kuopos.

L. M. P. S. fin. sekr. **M. Bočkietė.**

Per pasidarbavimą L. M. P. S. 4 kuopos tapo sutverta L. M. P. S. nauja kuopa Bayonnėj, N. J. Sekretorė A. Trakimienė, 21 W. 15th St., Bayonne, N. J. Linkėtina naujai L. M. P. S. 45 kuopai gero pasisekimo.

Z. M. Puišutė,

L. M. P. S. Centr. Sekr.

Įnešimą, kad "Moterų Balsas" būtų L. M. P. S. narėms duodamas už narines mokesčius (žiur. "M. B." N 8), parėmė L. M. P. S. 23 ir 37 kp.

Įnešimą, kad L. M. P. S. panaikintų knygų leidimą (žiur. "M. B." N 8) parėmė 23 ir 37 kp.

Nuo pasirodymo šio "Mot. Bals." numerio, bus duota 45 dienos dėl apkalbėjimo ar pataisymų viršminėtų įnešimų. Apkalbėjimus ar pataisymus siųskite Centro Sekretorei.

Z. M. Puišutė, L.M.P.S. Centr. Sekr.

Kuopos, kurios aukojo padengimui padarytų išlaidų, išleidžiant agit. lapelius:

L. M. P. S. 9 kuopa, Chicago, Ill.	\$5.00
L. M. P. S. 18 kp., Hartford, Conn.	1.25
L. M. P. S. 25 kp., Roseland, Ill.	5.00

Viso \$11.25

DELEI L. M. P. S. 13 KP. ĮNEŠIMO, KAD SUS-MO NARĖS "MOT. BALSĄ" GAUTŲ UŽ ŠANARINES MOKESTIS.

Buvusiam pirmame suvažiavime šis klausimas, rodos, buvo gana plačiai išdiskusuotas ir po visapusiam apkalbėjimui pasirodė, kad didžiama delegacijų pritarė palikti narėms organą prenumeratos keliu. Suvažiavimo tarimai leidžiant referendumu nubalsuoti irgi 348 prieš 37 likosi priimta (suvažiavimo protokolas da oficialiai nebuvo paskelbtas. Skaitlines sužinojau ypatiškai nuo sekretorės). Reiškia, mūsų narės nenori, kad organas būtų paliktas prenumeratos keliu, ką parodė balsavimai. Tiesa, kad ne visos mūsų narės skaito organą, bet irgi negalima tvirtinti, kad jį skaito

tik viena iš penkių. Skaito organą daugiau, negu pusė.

Duodant tokį įnešimą, draugės turėtų atminti, jeigu norėsime, kad mūsų organas gerai stovėtų, tai turėsime prie to daugiau darbo pridėti. Už šanarines mokesčius organą duodant darbo pasididįns daug, o kas tą viską atliks? Mūsų dabartinės darbininkės, dirbdamos prie "Moterų Balsas" ir turėdamos del pragyvenimo kitą užsiėmimą, kartais, kad darbą kaip-nors atlikti, turi dirbt po šešioliką bei aštuonioliką valandų per dieną, na, o paskui darbo būtų dar daugiau.

Aš manau, kad 15c gali bile viena užsimokėt per metus. Jeigu kuri dabar jo neskaito, tai tiktai todėl, kad nesupranta svarbos arba visai nenori suprasti ir tokioms narėms, kad ir uždyką duosi, tai vis tiek neskaitys.

Antras įnešimas, tai panaikinti knygų leidimą. Tos draugės šį įnešimą motyvuoja tuomi, kad knygų leidimas mažai naudos teatneša. Nežinau kas galėtų mums daugiau naudos atnešt, kaip geros knygos. Per laikraštį mes galime gvildinti daugiausia, tiktai bėgančius reikalus; į gilesnius klausimus savo organe negalime įsigilinti, nes daugeliui mūsų skaitytojų pasidarytų nežingeidu ir ilgesnių straipsnių neskaitytų, o visą laiką pasiganėdinti vien tik lengvais straipsniais bei žiniomis, tai mes niekuomet neįgysime gilesnio supratimo.

Knygų leidimas, kaip ir organas, butinai mums reikalinga, jeigu norime su progresu eiti tolyn. Jeigu mes ligšiol mažai išleidome knygų, tai ačiu tik mūsų viršininkų neveiklumui arba nespārčiam darbui. Laikui bėgant susitvarkysime geriau ir mūsų darbas bus daug pasekmingesnis.

K. P.

L. M. P. S. AGITACIJOS SAVAITĖ.

Jau keliose vietose girdėtis, kur draugės pradeda rengtis prie agitacijos savaitės, bet anaipatol dar nevisos kuopos tuom rupinasi. Nelaukite draugės paskutinės valandos. Susineškite su kalbėtojoms išanksto, kad būtų galima lengviau sutvarkyti maršrutus taip, kad padarius kuomažiau išlaidų.

Iki šiam laikui iš kalbėtojų apsiėmė sekančios: dr. Baltrušaitienė Ohio ir Illinois valstijose; Drg. M. Jurgelionienė Chicagos apylinkėje; N. Stilsonienė Philadelphiajos apylinkėje. Neaprubėžavo apylinkių: K. Petrikienė, Brooklyn, N. Y.; O. Čepaičiūtė, Detroit, Mich.; P. Raibužiūtė,

Brooklyn, N. Y.; J. Benesevičiūtė, New York City ir Z. Puišiuotė, Worcester, Mass.

Keletas kitų kalbėtojų atsisakė kalbėti tą savaitę, o kitos visai nei atsakymo nedavė. Jei ap- lenkiau kurią, nors nepakviesdama, tai malonė- kit atsiliept, nes tai padariau per nežinojimą.

L. M. P. S. Centr. Sekr. Z. M. Puišiuotė.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Draugės! Metų sukaktuvėms "Moterų Balsas" bus padidintas. Nepraleiskite neužsiskiusios daug pavienių numerių išplatinimui. Siųskite "orderius" tuojaus, kad žinotumėm kiek spausdinti, nes sekantis numeris išeis anksčiau—pradžioj mėnesio.

Spal. 7 d. prasidės Moterų Agitacijos Savaitė, tai turite dar geresnę progą platinimui tą metinį sukaktuvių numerį. Tas numeris bus papuoštas puikiais paveikslais ir tilps daug gerų raštų.

Nepraleiskime tą agitacijos savaitę tuščiomis rankomis. Pas mus randasi daug knygų, kurias reikia paskleisti. Jau apie trečdalis kuopų pridavė orderius. Kitos kuopos, kurios dar neužsiskėtė, pasiskubinkite. Padarykite šią savaitę tikrai Moterų Savaitę. Lai nei vienas kampelis nepasi- liks be mūsų literatūros.

* * *

Kas neturi mūsų knygų katalogo, kreipkitės į administraciją,—bus pasiūstas.

* * *

Ar žinote, kad su sekančiu metiniu numeriu "Moterų Balso" didžiama prenumeratų baigiasi. Kuopų ir privat. agentai pasistengkite veikiai at- naujinti, nes dabar geriausia proga. Visiems agen- tams bus išsiuntinėti adresai, kad žinotumėt, kiek jusų mieste prenumeratų baigiasi.

Taipgi laukiame nemažai ir naujų skaitytojų nuo Jusų, agentai. Dirbkime visos kiek tik bus progos ir mes turėsime puikias pasekmes.

Ks. Baltrunytė, adm.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

M. Bacevičiui, Roseland, Ill. — Polemika la- bai menkos vertės, o laikraštyje vieta brangi. Ne- tilps.

Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Mrs. K. Petrick. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Sub- scription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Skaitykit "Mot. Balsą". Prenumerata metams \$1, pa- vienis num. 10c. Adresas: "Mot. Balsas" 229 N. 6th St. Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: Mrs. K. Petrikiene, 214 Grand St., Brooklyn, N. Y.

L. M. P. S. VIRŠININKIŲ ADRESAI.

Sek. S. M. Puishea, 5 Harlem St., Worcester, Mass. Ižd. J. Benes, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y. F. sekr. B. Bočkuiūtė, 211 First St., Elizabeth, N. J. Pild. K-to sekr. A. V. Klimiūtė, 25 Van Corlear Pl., New York, N. Y.

L. M. P. S. KUOPŲ SEKR. ANTRAŠAI.

- 1 kp. Brooklyn, N. Y. I. Jakimavičienė, 183 Roebing St.
- 2 kp. Worcester, Mass. Z. Puišiuotė, 5 Harlem St.
- 4 kp. Elizabeth, N. J. B. Bočkuiūtė, 211 First St.
- 5 kp. Rockford, Ill. O. Užubaliūtė, 622 S. Hulén St.
- 6 kp. Brooklyn, N. Y. P. Stukauskiūtė, 332 — 29th St.
- 7 kp. Schenectady, N. Y. Mrs. Luke, 13 Engersoll Ave.
- 8 kp. Lawrence, Mass. K. Yasinskiūtė, 196 Park St.
- 9 kp. Chicago, Ill. A. Miscikaitienė, 3500 Emerald Ave.
- 10 kp. Newark, N. J. A. A. Beičienė, 400 Walnut St.
- 11 kp. Philadelphia, Pa. Mrs. N. Stilson, 229 N. 6th St.
- 12 kp. Waterbury, Conn. M. Mikalavičiūtė, 775 Bank St.
- 13 kp. S. Boston, Mass. J. Zukauskiūtė, 73 G St.
- 14 kp. Easton, Pa. M. Gričionienė, 1340 Pine St.
- 15 kp. Ansonia, Conn. B. Žilinskienė, 104 Grove St.
- 16 kp. Springfield, Ill. M. Lekešienė, 1720 E. Matheny av.
- 17 kp. Detroit, Mich. A. Sumaičiūtė, 2147 Russell St.
- 18 kp. Hartford, Conn. V. E. Bagdonienė, 461 Zion St.
- 19 kp. Donora, Pa. L. Arzuolaičiūtė, Box 694.
- 21 kp. E. Pittsburgh, Pa. Carolina Braknys, 1343 She- ridan Ave.
- 22 kp. Montello, Mass. B. Bubliskienė, 22 Broad St.
- 23 kp. Binghamton, N. Y. H. Zukienė, 222 Clinton St.
- 24 kp. Cleveland, Ohio. P. Burokienė, 1600 E. 26th St.
- 25 kp. Roseland, Ill. J. Ramanauskaitė, 4 E. 107th St.
- 26 kp. Rochester, N. Y. E. H. Žilinskiūtė, 575 Joseph av.
- 27 kp. Cambridge, Mass. M. Selkiūtė, 39 Portland St.
- 28 kp. Baltimore, Md. J. Stankevičienė, 810 W. Fayette st.
- 29 kp. Chicago, Ill.
- 30 kp. Bridgewater, Mass. E. Klemanskienė, 9 Wor- cester St.
- 31 kp. New York City, N. Y. Mrs. A. Shultz, 407 W. 205th St.
- 32 kp. Pittsburgh, Pa. K. Jaškauskiūtė, 433 Parson St.
- 33 kp. Mahanoy City, Pa. E. M. Ješkevičiūtė, 300 E. Centre St.
- 34 kp. Fitchburg, Mass. O. Adomaičiūtė, 201 Fairmount st.
- 35 kp. Bridgeport, Conn.
- 36 kp. Minersville, Pa. Mrs. M. M. Zeikus, 217 Dal Ave.
- 37 kp. Grand Rapids, Mich. Mrs. F. Gillis, 303 Leo- nard St.
- 38 kp. Paterson, N. J. Mrs. E. Kinder, 126 Lafayette St.
- 39 kp. Monessen, Pa. E. Stočkienė, 1133 McMahan Ave.
- 40 kp. Lewiston, Me., E. Kaulakienė, Box 24.
- 41 kp. Akron, Ohio. M. Ugeinienė, 1210 Getz St.
- 42 kp. New Haven, Conn. Mrs. Anna Rado, 122 Brad- ley St.
- 43 kp. Cicero, Ill. J. Dobrauskienė, 1215 So. 50th St.
- 44 kp. Norwood, Mass. J. Akelaitienė, 1075 Washing- ton St.

Jeigu kurios kuopos sekretorės vardas arba antra- šas neteisingai pagarsintas, malonėkite pranešti Centro Sekretorei.

PIRMA
LIETUVIŠKA

APTIEKA

LAWRENCE
IR APYLINKĖJ

Mediciną Galima Gauti, Kokia Tik Pasaulj Vartojama

**Atkreipkite atydą į šią vaistinyčią, kuri užlaiko viską,
o ypatingai šiuos vaistus**

Gyduolės nuo plaukų slinkimo, sustabdo galvos niežėjimą, išvalo pleiskaną iš galvos, duoda stiprumą plaukams. Gyduolės kaina 50c ir \$1.00. Plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00. Shampoo ir plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00.

PASIPUOŠIMUI ĮVAIRŲS REIKMENIS: Perfumai po 25c, 50c ir tt.
Francuzijos perfumai nuo \$1.50 iki \$5.00; puderiai, miltai ir įvairūs kiti pasipuošimo dalykai.

VARTOKITE LIETUVIŠKAS GYDUOLES:

Puplaiškės dėžukė25c
Bezdaai, dėžukė25c
Liepos ziedai, dėžukė25c
Ramunei, dėžukė25c
Čemeryčiai, dėžukė25c
Imbieras, dėžukė25c
Čobrelei, dėžukė25c
Iosuklė, dėžukė25c
Cincibiras, dėžukė25c
Trukžolės, dėžukė25c

Gumbazolė, dėžukė25c
Mėtų, dėžukė25c
Šalavijų, dėžukė25c
Cinamonų, dėžukė25c
Brelukų, dėžukė25c
Kmyņu, dėžukė25c
Šafronų, dėžukė25c
Anizių, dėžukė25c
Apynių, dėžukė25c
Kraujo valytojas \$1.00.

ir šimtai įvairių kitokių gydančių žolių galima gauti mūsų
Aptiekoje.

(Jatul's) Tab. Tonic Comp. \$1.00, del kraujo ir abelno stiprumo
(Jatul's) "In Terra" Bitters Tonic \$1.00. Tas B. T. yra stiprin-
tojas sistemos, nuo įvairių skilvio ligų ir skonį duoda prie val-
gio. Už 12 bonkų \$9.00, už 6 bonkas \$5.00, už vieną \$1.00.

Vienas iš kasdieninių vaistų: Nuo kosulio gyduolė užaugusiems po 25c, 50c ir
\$1.00. Vaikams nuo kosulio 25c ir 50c.

Kokių tik Tamstoms reikia gyduolių, rasite pas mus. Adresuokite:

NATIONAL DRUG CO.
142 LAWRENCE ST., LAWRENCE, MASS.